

Előfizetési feltételek:

Fizetendő Debreczenben.
Egész évre . . . . . 2 frt.
Fél évre . . . . . 1 „
Községeknek . . . . . 62 kr.

Egyes szám ára 4 kr.

Szerkesztőségi és kiadói iroda:

Gróf Degenfeld-tér 3. sz. házban.
Vilmos sörsernok szomszédságában.)
Kéziratok vissza nem adtnak.

DEBRECZEN-NAGYVÁRADI ÉRTESÍTŐ.

TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP.

Felelős szerkesztő: NYIRI GÉZA.

Hirdetési díjak:

Négy-hasábos petit sorért 8 kr.;
többoszlopi hirdetéseknek igen
kedvező engedmények tételnek.
Bélyegdíj: minden beiktatásért külön 30 kr.
„Nyilttér“-ben megjelenő közlemény
minden petit sora 15 kr.
Hirdetések és előfizetések helyben kiadói
hivatalnál, Csáthy Ferencz, Telegdi K.
Lajos, Budapest: Goldberger A. V.,
Általános Tudósító VII., Erzsébet-körút 14.,
Blockner J., Eckstein Bern., Haasenstein
és Vogler, Bécsben, Prágában A. Oppelk,
Schalek H. és Párisban, Hamburgban s
Majnai-Frankfurtban: G. L. Daube és
Mosse Rudolf hirdetési intézetében
fogadtatnak el.

A munkások érdeke.

Debreczen, 1899. szept. 30.

A legalaposabb aggodalmak egyike az, hogy mi lesz az emberből, hogy ha megöregszik? Mert a többség, a lét nagy küzdelmében, nem szerez magának annyit, hogy gondatlan jövőt remélhessen.

Tudjuk, hogy az állami, városi, megyei hivatalnokoknak, papoknak tanároknak stb biztosítva van sorsuk munkaképtelenség esetén a nyugdíj által; ugyanezt kívánják létesíteni az ügyvédek, orvosok és régóta próbálgatják az iparosok.

Hát bizony nagyon okos cselekedet az, mert nagyon könnyen történhetik mindnyájunkkal olyan baleset, hogy a munkára képtelenek leszünk s bizony akkor nagyon jó, ha van a mire az ember támaszkodjék.

Ezer aggodalom kíséri az embert az élet útjain, folyton ki van téve a legnagyobb veszedelemnek, de a legnagyobb aggodalom és a legnagyobb veszedelem az, a melylyel az öregség, a munkaképtelenség fenyeget.

Nagyon jól teszi mindenki, ha ép állapotában gondol a nem kívánt helyzetre s ha áldozatok, sőt nélkülözések árán is oda törekszik, hogy ne kellessék magát és övét a legnagyobb bizonytalanságnak kiszolgáltatni veszedelmek idején.

A mikor az ember fiatal, egészséges és kis családja van, egy kis szerencse mellett rózsaszínűnek látja az életet, pedig, hej, a derült égbolt nagyon hamar beborul.

Ép azért nagyon helyeseljük, hogy városunkban akadt néhány derék munkás, akik mozgalmat indítottak arra, hogy Debreczenben is megalakuljon a magyarországi munkások

rokkant, betegsegélyző és nyugdíj egyesületének fiókja.

A legtöbb ember munkás: t. i. oly egyén, a ki két kezének munkájával keresi meg a maga és családja számára a mindennapi kenyeret. A munkás helyzete és sorsa a legbizonytalanabb. Ma van még munkája, de holnap már nincs. Ma ép, erős, egészséges, néhány hét múlva tehetetlen rom. Megcsönkült koldus.

Az emberek irgalmához nagyon bajos ilyenkor fordulni. Keserű kenyér is az. Milyen jó, ha van egy egyesület, mely ekkor kezébe veszi ügyét, és nem engedi elesni.

Nagyon helyén való, nagyon derék dolog, hogy a munkások is igyekeznek sorsukat biztosítani. Tartsa kötelességének, még pedig önmaga és övéi iránti szoros kötelességének minden jóra való munkás, az egyesületbe belépni, hogy csekély befizetett filléreivel úgy magának, mint övéinek, ha nem is fényes, de legalább eléggé megnyugtató jövőt biztosítson.

Kár volna, ha a jóra való törekvést nem koronázná a kívánt siker.

A vezetők azonban ne nyugtalankodjanak, ha ma kicsi is a siker, de napról-napra nőni fog mert elvégre is meg kell győződni mindenkinek annak áldásos voltáról.

A kisipar hajnala.

szeptember 30.

Mostoha gyereke volt eddiglé ennek az országnak az iparos. Csak úgy nőtt fel magától hamupipóke módjára, tanulatlanul, neveletlenül. Hacsak a maga emberségéből nem vitte valamire, másképp ugyan senkisémet viselte gondját.

És ime virrad már a az iparosnak is. Pedig nemrégiben zárultak be kapui egy fényes kiállításnak, a mely új fényt, dicsőséget hozott a magyar

gazdákknak s most mégis az új iparpolitika derengő hajnaláról szólhatunk.

A magyar ipar ez idő szerint első örének Hegedüs Sándor a kereskedelemügyi miniszternek az az érdeme ez a hajnalhasadás, a ki ugyszólván napról-napra szaporítja nagyhorderejű intézkedéseinek számát, a melylyekkel mélyen belevág az iparpolitikának eddig ugyszólván teljesen elhanyagolt csapásaiba.

Kezdte a nagy gyáraknál. Böven ismertették azokat az intézkedéseket, a melyekkel új iparágakat, nagy arányú gyárakat óhajtott létesíteni.

Biztos kézzel fogott Hegedüs Sándor ipartervei megvalósításához. Tervszerűen rajzolta maga elé programját, a melyet most pontról pontra megvalósít.

A munkásügy sem kerülte el mindenre kiterjedő figyelmét. A legégetőbb kérdést bolygatta meg; a munkaközvetítést, a melyet az egész országra kiterjedőleg akar szervezni.

Es tevékenységében most eljutott oda, ahonnan teljes képét nyújthatja iparpolitikájának. A kisipart vette sorra s evvel beigazolta, hogy iparpolitikája rendszeres egészet alkot. Az ipari élet egyetlen ágát sem hanyagolja el, hanem buzgó kintartással fáradozik, hogy az eddigi mostohán kezelt iparügyek erősödjének.

Hegedüs Sándor jól megértette, hogy mi baja a magyar kisiparosnak. Átérezte, hogy mi sújtja nyomasztóan a kis embert, a ki a maga erejére van utalva s életetérget, munkáját segély híján pusztulni hagyja. A tőke hiánya, s a mi evvel szerves kapcsolatban van, a gépek nélkülözése nem engedte mindedig, hogy a magyar kisipar fejlődhesék.

Buzdító leiratokkal, elismerő szavatokkal nem lehet ipart teremteni. Bármennyire fejlesztjük is ezzel az iparos önértetét, ambícióját, a tulfeszített, erély is légbepöpl, ha elmarad az anyagi rész, ha nincs tőke, a mely táplálja a lankadó buzgalmat.

Tőkét a kis iparnak! Ez nem csak hangoztatja Hegedüs Sándor, de tettekkkel is megvalósítja. Nem csak buzdító leiratokat intéz iparosságához, hanem módot is nyújt nekik, hogy tőkéhez juthas-

anak. A szövetkezést, a tőkegyűjtés kipróbált módszerét vette alapul nagyfontosságú akciójánál a miniszter és elrendelte, hogy valamenyi államilag segélyezett kisipari szövetkezet lépjen be rendszeres tagul az országos szövetkezeti központba. Azonfelül kilencz új kisipari szövetkezetet létesített s a szükséges összegeket rendelkezésükre bocsátotta.

De nem könyörödományokat juttatott a miniszter a magyar kisiparnak. Helyes gyakorlati érzéssel, úgy alakította a szövetkezeteket, hogy a kisiparosok saját fillérjeiket is beadhatták a szövetkezésbe és kicsiny részjegytőkékük fejében tekintélyes állami tőke áll rendelkezésükre. Felül van a negyedmillión az a tőke, a melyet a miniszter ilyenformán eddig a kis iparnak juttatott. Erős várai lesznek ezek a szövetkezetek a vidéki kisiparnak és bizonyára sikerrel működnek majd közre a miniszter által kiűzött cél megvalósításán.

A tőke mellett a gép az a második tényező, a mely nélkül a mai külföldi verseny mellett ipart képzelnai nem lehet. Bölcse előrelátással iparkodik Hegedüs Sándor eme, nálunk sajnos elterjedt bajon, a gépek hiányán segíteni. A bupapesti technológiai iparmúzeum kibővítése már elhatározott dolog, hogy a kisipar technikai fejlesztésének országos központjává legyen s a kisipari gépek és szerzőmök bemutatására és kipróbálására szolgáljon.

Még messzebbmenő terve a miniszternek a központi munkaműhelyek létesítése a külföldi nagy városok mintájára. Nemcsak a drága műhelyek és egészségesebb helyiségek szempontjából fontos ez a terv, hanem azért is, mert ott a kisiparos olcsón kapna motorikus erőt, sőt gépet is bérbe és szerény tőkét nem kellene gépek beszerzésére fordítania, hanem azáltal több anyagot dolgozhatnának fel.

Atyailag gondoskodik Hegedüs Sándor a kisiparról. Jellemző erre nézve az az óhaja is, a melyet legutóbb a hadügyminiszterium elé terjesztett. Hogy a hadsereg szükségleteinek a kisiparra eső részét ezután ne a hadügyminiszter, hanem a kereskedelmi miniszter ossza szét a kisiparosok között, És inkább magára vállalta az ezzel járó sok munkát, csak hogy a hazai kisipar érdekeit megővja.

TÁRCZA.

A magyar pap.*

— Legenda. —

Szabolcska Mihálytól.

Fönt a mennyország kapujában,
Ütött-kopott magyar ruhában,
Megáll egy ember büszkén, daczosan,
Mint a ki tudja, hogy itt helye van.
— Péter is, szemben vele, látja:
Hogy abból a sorból való a bátya,
Kikből ide szinte naponta
Megérkezik egy
S kiket neki
Már szólanul kell beerszteni,
Mert homlokukon az isteni jegy...
Szabadjegy a mennyei csarnokba:

Am Péter, mintha kételkedne most
Oda veti félvállról hamarost:
„Ki fia kend? Mit akar itten?”
— „Az apámé!”
Kezdé nyugodtan az én emberem,
S ha nem tudná kegyed,
Hogy én itten mit keresek,
Majd tudja azt az én jó Istenem!
Oda fellebezek.
Ugy is tudom, van ott nekem már
Külön könyvem az apellációkra;
Szegény földönlakó koromban,
Annyit fellebeztem oda!”

Péternek a felelet tetszetős,
De mivel a dolog nem sietős,

* Szerzőnek a Lagyar Prot. Irod. Társaság Debreczenben tartott diszközgyűlésén felolvasott költeményeiből. Szerk.

Mert látja már, jóra oldódik:
Színlelt mogorván tovább faggatózik:

— „És vajjon az érdemed ide?”

De még vagy kétszer megismételi,
Mig kint amaz szeliden feleli:

Nincs semmi se,
Legalább itten nincs, tudom,
Csak az én uram drága vére,
Mely oda hullt a Golgotha kövére,
Nincs érdemem, — csak az én Krisztusom.”
— Azontúl, a mit tettem odale,
Kötelességem tettem csak vele.”

— S a kötelességed mi volt ugyan?

Erre kíváncsi vagyok csakugyan.”

E gunyolódó biztatlásra

Csak vonogattja vállait a bátya.

Mig végre egyet sóhaj:

„Am legyen”,

S számitja lassan, ujhegyen:

— „Tanítani a katedraban,

Lenni az iskolába pap,

— Kiáltó szó a pusztaságban,

Nehéz, ködös időbe: nap!

Virrasztani a szenvedőkkel,

Testvérül venni idegent.

Békében élni a perlekedőkkel...
Ez volt az első tisztom odalent.

Aztán: hogy a földi kenyérben,
Szüköt ne lásson soha népem,
— Ami nekem lett volna bünömül,
Forgolódnom kellett e kenyér körül.

A munkában példát mutatni,
Mástól sohase kérni, csak adni.

A helyelőre tettel rábeszélni,
Hogy ide nézzen, így kell élni!

Ez is kötelességem volt nekem.

De azt már magam is belátom.

Hogy ez könnyen ment:

Mivelhogy másként, odalent

— Sok szép gyerekből állván a családom

Magammak se lett volna kenyerem!”

„Megállj!” — szól közbe Péter meghatottan,

„Talán nem jól hallottam?

Ha már ennyit bizott rád hazád:

Sorold el azt is, hogy mit ad,

Az ilyeneknek mint te vagy?

A rangodat... a jövedelmedet...

A mit te itten mondasz, nem lehet,

A nagy munkának jutalma is nagy!”

— „A rangomat, a jövedelmemet?

S arczán egy pillanatra

Az a mosoly futott át hirtelen,

A melylyel nem rég odalenn

A konguráról szóló hirt fngadta.

„Ha az a rangom, a mit érezek.

Ugy bárki foghatott velem kezét,

S fölemelve hordhattam a fejem!

De odalent biz énnekem

Mivel a fizetésem

Kétszáz forintokra se ment egészen*
Sokszor lenésték a kopott ruhámat!

De a hazámat azt ne bántsd!

Ó tenne szegény értem eleget;

De honnan adjon nekem kenyeret!

Hisz a mije van, kell az neki másra.

Ó tudja mire!

Aztán a szegénynek úgy sincs senkije;

Olyan kevel a hí fia,

Az önzellen barátja...

* Most, hogy a papi javadalmak állami kiegészítése napirendre került, ötvenegy olyan egyházat mutat ki az ev. ref. konvent, a hol az eddigi papi fizetés nem éri el a 200 (mondj két száz) forintot. Sz. M.

... Oh nekem nincs panaszom a hazámra!
Söt kintmaradnék most is szívesen
Egyetlen áron:
Ha meglehetnéd vele a hazámon
Hogy az boldog, nagy és szabad legyen!”
Am Péter repeső lélekkel
Hirtelen felkel:
S a hogy ott fent már meg volt írva,
A kapu mindkét szárnyát kinyitja!

Prolongálás.

Írta: Vértessy Gyula.

Az a bizonyos komor hangulat fogott el mind a kettőnk, mely verőfényes, mosolygó nyári délutánonkon utól szokta az embert érni, ostendei és diepei firdőplakátok láttára és svájci levelező lapok olvasára,
Szóval, arra a gondolatra, hogy a gazdagok télen is irigylésre méltók ugyan, de így nyáron az ő jómódjukra való emlékezés igazi tortura a szegény embernek.

Ez az egy gondolat bántott, mind a kettőnk most a napokban, azon a szép nyári délutánon, mikor a Duna partján, a korzón, összetalálkoztunk.

— Hogy vagy?

— Nyomoruságosan.

— És te?

— Eh, nem élet, ez az élet!

Én azután elhallgattam, mert valami józan, belső hang rendretelített, hogy még sem illik egészséges, ép testtel ilyen felséges, szép nyári napon panaszkodni,
Sőt nem csak abban hagytam a panaszt, hanem még az ugynevezett meggyöző érvekkel is próbáltam előállani:

— Te Pista, gondoljunk csak azokra, a kik most valami gyógyíthatlan betegségben kinlódnak, vagy kiknek lábukat vágják le, vagy a kinek isten tudja miféle kínos amputációkat végeznek.

— De miért gondoljunk éppen azokra, mikor azokra is gondolhatunk, a kik most a tengerben lubiczkolnak és furdás után frakkos ebédhez ülnek valahol Ostendében vagy Norderneyben Ne

Igy jegezesedik ki minden téren az a nagy-szabású iparpolitikai, a melyet Hegedüs Sándor megvalósítani óhaj. A magyar kisiparos pedig nyugodtan hajthatja fejét álomra estenden, a nehéz munka után. Mert tudja, hogy végre neki is megvirrad.

Karcolatok.

— Innen-onnan, mindenünnen. —

A vénasszonyok aranyos nyarát élvezik emberek.

Az ákácza másodszor is virágzik, a mely hosszú ősz hirdeti.

A vén nap kifejti egész erejét s a mi melegét a múlt héten megtakarított, azt e héten kiosztotta bőségesen — kamatosan.

Igy hát becsületes adós az öreg nap, a kinek máskor is lehet — hitelezni.

A jó időszaknak nemcsak az überczihetetlen világ örvend, de a szőlős gazdák nagy tábora is.

Eros a reménység, hogy lesz bor furcsán és nem lesz rabvallató fanyar ízű.

Egyébiránt mindegy az, akár milyen. Ha jó, ha rossz, — el kell mielőbb — pusztítani.

A jubileumi láz kiültött városunkban. No hisz ez nem veszedelmes. Szelid lefolyása van az ilyesminek, mint a — bárányhimlőnek.

A jövő évre is van már egy jubileum jelezve. Dr. Wolafka a népszerű püspök üli áldozásága 25 éves jubileumát.

Ez a jubileum érdemekkel, tettekkel van kiviva.

Kár, hogy ez a jubileum azt is mutatja, hogy a jó püspök is közeledik ahhoz, hogy „bácsi” püspök legyen.

Igen szépen sikerült a kertészeti kiállítás. Különösen sok szép kis leány nézte meg — seregestől.

— Ah, nézd, nézd, mond egy fiatal ur, virágok mennek a — virágokhoz.

Egy kis leány odaszól.

— Igen, mennek a — mákvirágok előtt.

Hát bizony, nagyon helyes volt kiírni, hogy a kiállított tárgyakhoz nem szabad nyulni.

Ha szabad lett volna, hát már más nap — új kiállítást kellett volna rendezni.

A létszám teljes most már a nagy városokban.

Együtt van mindenki és kezdődhetik a — „szeszony.”

Diák, színész, megjött, nem sokára berukkol-

nak a katonák is, hogy ők is részt vegyenek a — munkában.

Meg lesz a szüret is, — forr már az új bor, és így semmi se áll annak útjába, hogy vig ne legyen az élet.

Lehet azonban, hogy sokaknak olyan lesz, mint az új bor ize. — Fanyar.

Az országgyűlés is megnyitott.

Összejöttek a derék hónapok, hogy kiveszedjék magokat egy kissé.

Jól teszik. Elég ideig pihentek s az ország — mulatni akar.

Tegnap volt „Mihály” napja. Erősen is meggratulálták a felkutatott Mihályokat, kívánva nekik, hogy minél tovább várjanak arra, hogy „Mihályok” legyenek.

Maradjanak sokáig — Miskának.

A hónap vége is elérkezett s holnap már el-sejével kezdődik az év utolsó negyede.

Számol is kiki, hogy mit kap, mit ad, mit adhat s kiknek fog — semmit se adni?

Ezért adunk mi is egy tárczát ma a — prolongálásról.

Az élet ez, mert egyébből se áll.

A mai napon berukolt teljes létszámmal a — szintársulat.

Ugy látszik, nem ártott meg nekik a hosszú nyaralás.

Mert, sem megfogyva, sem megtörve nincsenek.

Jó gazda is Komjáthy János, a színigazgató. Szemmel tartotta őket.

A gazda szemé pedig tudvalevőleg — hízalólólag hat.

Sziklaitól, a kedvencz komikustól kérdezték, hogy kit sajnált otthagyni.

— A hitelezőimet — felelt nagy búsan a derék férfi. Most már itt, az ördög se fog utánam járni — egy pár hétig.

— Hogy, hogy?

— Akkor már itt is lesznek, akik érdeklődni fognak a — tárczám tartalma iránt.

A világ kezd beletörődni abba, hogy a Dreyfus dolog — lassan ugyan, de mégis leszorul a — napirendről.

Nem igen vitatják már, hogy utban van-e, vagy már meg is érkezett volna az — igazság.

Lehet, hogy megérkezett. Csak hogy — inkognitó marad biz a még ma is.

A helybeli törvényszéknél egy asszony ügyét tárgyalták az egész héten.

Nem kevesebb, mint hatvan váltót hamisított a paraszt menyecske.

Ilyen rekord becsületére (!) vált volna egy tanulmányos férfiúnak is.

HÍREK.

— **Díszgyűlés.** Debreczen sz. kir. város tanácsa okt. 2-ik napján d. e. 10 órakor főispán ur ő méltósága elnöklése alatt díszgyűlést tart. Tárgy: Beke Imre városi kiadónak 25 évet betöltött tisztviselősködése alkalmából nyújtott elismerés, valamint jutalmazása tárgyában hozott tanácsi határozat kihirdetése.

— **Dr. Wolafka Nándor jubileuma.** Dr. Wolafka Nándor nagyvárad kanonok, debreczeni kis prépost jövő hónapban ünnepli pappá szentelésének 25-ik évfordulóját. A debreczeni róm. kath. hívek, akik rajongva szeretik derék főpapjukat, nagy előkészületeket tesznek, hogy ezen az ünnepen dr. Wolafka iránt ragaszkodásuknak és tiszteletüknek méltó módon kifejezést adhassanak.

— **Nagy váltóhamisítási pert** tárgyalt a héten a debreczeni törvényszék. Hétfőn vette kezdetét a Suba Jánosné és társai által 55 esetben elkövetett váltóhamisítási bűnper és pénteken este nyert befejezést. Kilencz vádlott ilt a vádlottak padján, kik közül Suba Jánosné 44 esetben tett töredelmes vallomást. A vádat Dr. Galánfi János kir. alügyész képviselte, Védőkül pedig: Dr. Nyiri Ernő, Dr. Kardos Samu és Br. Bacsó Dezső ügyvédek jelentek meg. A vád- és védébeszéd befejeztével péntek este 8 órakor hirdette ki Dr. Szőke István elnök az ítéletet, mely szerint Suba Jánosné 6 évi, Kovács Józsefné 2 és fél évi, Kecskés Sándorné 3 évi fegyházra ítélte a törvényszék. A többi vádlottakat is kisebb-nagyobb büntetéssel sújtotta. Valamennyien felebbezték.

— **Változás az üzletvezetésnél.** Széll Mór, a debreczeni üzletvezetés I. általános osztályának felügyelője, 24 évi tevékeny szolgálat után november hó 1-jével nyugdíjba vonul. Helyébe Motesiczky Hugó titkárt nevezték ki az általános osztály főnökéül.

— **Városi közgyűlés.** Debreczen város közgyűlésén hosszantartó eszmecsere provokált a földmívelési miniszter leirata, amelyben a külső gazdasági tanintézet és mintagazdaság berendezésére 460 ezer korona előleget kéri, amelyet 40 év alatt fizetnie vissza a városnak. A vita végeredménye természetesen az összeg megszavazása lett. Megszavazták a görög katolikus segédlelkésznek nyújtandó segélyt, az izraelita iskolaszék kérelmére az iskolai segélyt, ugyszintén segélyt a nőpariskolának. Megszavazták továbbá a Nyiri Géza Szent-Anna-utcai házának megvételét is.

— **Viharos orvosvizelés.** A Bichur-cholim betegsegélyző egyesület Rozenberg József elnök vezetése alatt csőtörtők este gyűlést tartott az egyesület helyiségében. A gyűlésnek legfontosabb tárgya az orvosvizelés volt, melynek kimenetele elé élénk érdeklődéssel tekintettek az egyetli tagok. Az orvosi állásra két jelölt volt, u. m.: Dr. Rózsa Mór és Dr. Gáspár Géza. Mindkét jelöltnek nagy és majdnem egyenlő pártja volt. A szavazás előtt heves agitációt fejtett ki mindkét párt, hogy jelöltjét győzelemre segítse. A szavazás ered-

ménye az lett, hogy Dr. Rózsa kapott 43, Dr. Gáspár pedig 42 szavazatot és így egy szó többséggel Dr. Rózsa Mór választották meg a Bichur-cholim orvosául.

— **A debreczeni tanári-kör.** A tanári kör, mely az országos tanáregyesületnek debreczeni és debreczen-vidéki tagjait foglalja magába s a mely figyelemmel kíséri a tanügyi kérdéseket, valamint a tanárságot érdeklő ügyeket. az idén is folytatni fogja munkásságát. E hó utolsó napján, ma szombaton d. u. 5 órakor artja alakuló gyűlését az ev. ref. kollégium kis tanácstermében, amely alkalommal a kör megválasztja tisztikarát és Kardos Albert főreliskolai tanár értekezik az állami és felekezeti tanár szolgálati viszonyairól.

— **Az aradi gyásznap megünneplése Debreczenben.** Hozzá vagyunk szokva, hogy Debreczen városában minden oly hazafias ünnepet, melynek célja a múlt iránti kegyelet ébrentartása, a főiskolai ifjuság rendezi. A főiskolai Magyar Irodalmi Társulat első választmányi ülésén határozta el a gyásznapnak minél impozánsabb megünneplését. A választmány elhatározta, hogy az ünnepre a városi tanácsot, az összes intézeteket, egyesületeket és társulatokat meghívja. Ugyszersmind felkéri a dalárdákat az ünnepélyen való aktív részvételre. Ennek alapján állapították meg a gyászünnepély programját, melyen ha a dalárdák a megtisztelő felhívást elfogadják, semmi változtatás nem fog történni. Az ünnepély két helyen fog lefolyni:

Először a kollégium udvarán:

1. Megnyitó beszédet mond Sipos Béla, a M. I. T. elnöke.
2. Gyászdalt énekelnek a dalárdák.
3. Emlékbeszédet mond Kun Béla jh.
4. A főiskolai énekkar énekel.
5. Szombathy István hittanhallgató saját alkalmi ódáját szavalja el.
6. Énekelnek a dalárdák.

A kollégium udvaráról gyászlöbögök alatt a városháza elé vonul a menet, ahol a testületek és a dalárdák elhelyezkedése után:

1. Énekelni fognak a dalárdák.
2. Beszédet mond Boros Lajos 4. jh.
3. Énekel a főiskolai énekkar.
4. Rácz Lajos alkalmi költeményét szavalja Kun Zoltán másod éves th.

A program mutatja, hogy az ünnepély minden tekintetben lélekemelő lesz. A rendet az ifjuság fogja fenntartani, amely kérelmet is fog intézni Debreczen háztulajdonosaihoz, hogy október 6-ikán tüzzenek ki házaikra fekete lobogókat. Hiszünk, hogy Debreczen város hazafias polgársága szívvlelélekkel részt fog venni a magasztos gyászünnepélyen.

— **A debreczeni önkéntesek vizsgálja.** Mostanában történt Nagyváradon a közös hadseregbeli önkéntesek vizsgálja, melyen a debreczeni gyalogezredek önkéntesei is részt vettek. A vizsgálat eredménye a tavalyihoz arányitva igen kedvezőtlen. Debreczeni önkéntes 22 jelentkezett a vizsgálatra, s közülök 13 nem felelt meg a vizsga-

azokra gondoljunk, a kik nálunk is nyomorultabbak, hanem a kik élnek és élvezik az életet.

— Mi is csak megélünk és valahogy élvezzük is az életet.

— Élet ez? Nyomorúság! De ostobaság tö-lünk, hogy így élünk! Mi vagyunk az okai! Mi vagyunk a szamarak, hogy önként ennyi terhet hurozolunk. A ki sokat dolgozik kevésért, az elismeri, hogy munkája keveset ér. Így ismerjük el mi is, mikor rongyos egypár forintért firkálunk cikkek, tárczákat, szellemes újdonságokat, ötletes riportokat, meg a jó isten tudja, mi mindent, a mit össze kell írni a magamfajta újságrónak, ha meg akar élni. Kínlódnak s a legnehezebb munkával keressük meg a kenyerünket, a helyet, hogy úgy tennék, a hogy okos embereknek tenniük kell.

— Hogy kellene tenniük?

— Hogy? Ugy, a hogy okos emberek tesznek.

— Hát hogy tennének helyünkben az okos emberek.

— Ugy tennének, hogy itt hagynák ezt az egész dicső fővárost, a maga piszkával, porával, nyüzsgő tömegeivel, komisz kenyéririgy embereivel idegölő szerkesztőségeivel, izgalmaival, nyomorúságaival és lemennének a vidékre boldog embereknek.

— Mi is lemennének csak lennének dominiumaink, a hová lemehetnének.

— Nem kellene oda dominiumok. Lemehetnének mi azok nélkül is.

— Talán vidéki szerkesztőnek?

— Ej dehogya! Visszamehetnének a hivatalokba, a melyeket ott hagytunk. Azaz, hogy én a hivatalba, te pedig ügyvédnek. Azóta, ha az ugynevezett írói ambíció nem kergetett volna ide fel, mind a ketten milyen nyugalmas, boldog életet élhetnének. Én azóta törvényszéki bíró lennék, neked pedig fényes ügyvédi irodád lenne. Házunk, szállónk, földcsékünk, feleségünk, gyerekünk. Megállapodott emberek lennének és nem az élet kóbor tagjai, a kik dolgoznak haszon nélkül és élünk nyugalom nélkül.

— Bizony az így van!

— Így ám! S milyen boldogok lehetnének ott. Nem lenne szükség az idegességünk ellen hidegviz-kurára se. Nyugalmasan elvégeznénk a dolgainkat és fittyet hányánk a világnak. S milyen gyönyörűség lenne itt hagyni ezt a piszkos nagy várost, a hol az emberek csaholnak egymásra a kenyérért, mint a kutyák a koncért.

— De hát az írói ambíciók? A mi nagy terveink. A nagy alkotások vágya! Mi lesz ezekből?

Mind csak álom volt! A napi irodalom igavonói vagyunk. Semmi egyebek! Ma ismernek, holnap elfelednek. Mi kidőlünk s jönnek mások. Pár év forgatagja eltemeti a mi uevünket. Nem a halhatatlanság csatateré ez, de irodalmi hivatal, a hol a kenyérért robotolni kell. Hagyjuk itt, térjünk eszünkre míg nem késő.

Elhallgattunk mind a ketten. A „Fecske” ép akkor kötött ki. A parton kiabáltak:

— Beszállani a Margitszigetre!

Mi is beszálltunk.

Gyönyörű nyári délután volt. A part remek panorámája máskor, hogy elgyönyörködtetett. A Gellért hatalmas sziklatömbje, feljebb a méltóságos várpalota, a mint büszkén emelkedik ki a sötétzöld kert alapjából — odébb a budai hegyek elmosódó vonalai. A Jánoshegy, a hármast határhegy s távolabb, mint valami odalehelt halványkék csipke, a váci hegylánc nyulványa.

A mint a tört hullámok odaverődnek a hajó oldalához, fehér kadrémezetükön belül, mintha a víz opálszerűen száz színt is játszanak, a mint a nap sugara megtörik rajta.

A fedélzet tele világsruhás, elegáns leányokkal, asszonyokkal — a napsugár mosolyogva ragyogja be a lenge, karcsu alakokat — olyan szép, olyan derűs minden s mi ketten szólanul, komolyan üldögélünk s gondolkozunk arról, a miről beszélgettünk.

S odakünn a szigeten, melyet a természet és az emberi munka valóságos paradicsommá formált, ott is csak szomorúan bandukogtunk és folytatjuk az eihagyott témát:

— Új életet kell kezdeni! Ezzel a mostanival szakítani kell. Ostobaság lenne folytatni. — Ott áll előttünk legszomorubb intépélda gyanánt Réty Lajos! A vén író! A végigjárta azt az utat, a melyen mi haladunk most. Láthatod, mi a vége. Rongyos pár forintért firkál tárczákat, hogy éhen ne haljon. S még hozzá, szinte kegyelemképpen közlik a dolgait. S vén korára is mennyi kell dolgoznia, hogy megéljen! Mint valami ószeres, úgy házal a tárczákkal. S a dicsőség! Még él, de ugy elfelejtették, mintha rég halott lenne. S ha meghal? Egy napig irnak róla s aztán mindenki örül, hogy lerázhatta a nyakáról. Pedig nagy tehetség volt! Nagyobb írói talentum, mint azok, a kikről ma a pajtások nap-nap után dicsőítő cikkek irnak! Csak hogy élhetetlen volt. Nem tudott geseftelni. S ma az irodalom is üzlet. Az üzlethez pedig mi sem értünk.

Ezért jobb nekünk más pálya után látni! Nekife-küldni hátralevő vizsgáknak, mert diploma nélkül bajos mozogni s azután hivatal után látni!

Késő estig arról beszélgettünk s terveink komoly elhatározással érlelődtek. Legközelebb megkezdjük a tanulást! S többé egy szót se fogunk írni az újságokba.

Beesteledt. Leültünk a felső vendéglő terrasszán egy félreeső asztalhoz, hogy vacsora közben teljesen megbeszéljük a teendőket.

Alig ültünk azonban ott perczig, midőn a szomszéd asztaltól feláll egy fiatal ember és örövendve hozzánk jön.

Közös jó cimboránk volt s nagy hangon üdvözölt minket:

— Csak hogy itt vagytok! Az Isten küldött ide! Igazam disznó szerencsém van, hogy veletek találkozom! Vidéki rokonnal vagyok itt, tegnap jöttek fel.

S a Joli meg a Kata is folyton maczerálnak, hogy mutassak nekik író. Tudjátok, az ilyen vidéki fehérenek nagyon sokat olvasnak és szeretnek titeket, íróféleket.

Mindkettőtökért bomlanak, mert töletek is sokat olvastok! Majd megütött már a guta, hogy nem találkoztam veletek. Mert rögtön rátok gondoltam. S mikor beszélni kezdtek rólatok is, megmondtam, hogy nekem jó pajtásaim vagytok.

— Nohát ha jó pajtásaid, — mondta Kata asszony, az egyik unokahugom — akkor teremtsd elő őket, ha a föld alól is.

Joli meg a másik hugom, a ki most került ki az esztergomi zárdából, kijelentette, hogy elengedi a pezsgőt, ha veletek megismerkedhet. Tudod ezeknek nagy dolog két eleven író.

Hát már most csak gyertek át! Ej, de isteni dolog, hogy így összetalálkoztunk!

Eleinte szabadkoztunk, hogy most éppen nem vagyunk társaságba való hangulatban, de hiába volt minden. Át kellett menni.

— Ha unalmasak lesztek, hát legfeljebb, azt hiszik az én népeim, hogy a zseniális emberek mind ilyen unalmasak?!

Átmentünk. És tudta isten, egyszerűben csodás változáson mentünk keresztül.

Mintha csak nem is mi lettünk volna az iménti elkeseredett alakok!

Hiába, nagy a varázsa a női szemeknek!

S hozzá még ezek milyen szemek voltak! A fiatal asszonyé tüzes, vérforraló fekete szem, a le-

ányé ártatlan, ábrándos, szelid fényű dióbarna szem. — Két ilyen szempár hamar feledtet az emberrel mindent. Különösen, ha ezek a szemek, olyan áhittal és szinte hirtelen fellobbant szeretettel tapadnak az emberre.

S Kata asszony is, meg Joli kisasszony is csevegtek édesen, bájosan, hízlegőleg. Akár csak két kis énekes madár, a kiknek egyszerre megjött a hangjuk.

— Milyen boldogok maguk, írók! Külön, szebb világok van. S élhetnek szabadon, függetlenül, vidáman. A munkájok gyönyörűség! Ah, ez az élet! A ki nem így él, az nem is él!...

Minek beszéltem volna a nyomorúságainkról. Hogy milyen rabszolgái vagyunk a tollnak, hogy a bizonytalan jövő elkeserít s hogy milyen kevés gyönyörűség van ebben, mikor irai kell, hogy kenyér legyen.

Minek beszéltem volna? Még ha mindez eszembe is jutott volna. Csak hogy nem jutott! Elfeleltem én ezeket! Sismét csak a pálya gyönyörűségét éreztem, mint mindannyiszor, valahányszor szép szemek meleg, bizalmas tekintete beszélte:

— Tetszel nekem, mert különbnek tartalak a többieknél! Olvastam írásaidat, megismertelek azokból s vágytam utánad.

Most is mondták:

— Mennyien szeretjük magukat! Hogy kapunk a lap után, a melyikben valamelyik kedves írónktól van valami! Milyen gyönyörűség is írniuk lenni!...

Az utolsó hajó indulásig együtt maradtunk. Mikor elbucszunk, meg kellett írni, hogy minden este kijövünk hozzájuk a szigetre, mig ott maradnak. A papa, a kinek házánál Vachot meg Lisznyai is megfordult, össze-vissza csókolt és szentül ígértette, hogy Nemes Abádra is lemegyünk hozzájuk.

S mikor jöttünk hazafelé boldogan beszélgettünk a két édes teremtsről.

— Holnap is kijövünk?

— Hogyne!

— S a tanulás? Mikor kezdünk hozzá?

— Eh, minek? Mikor olyan szép így az élet!...

Ráhagytam, — hogy szép! Hanem az rt eszembe jutott, hogy az öreg Réty Pál is alighanem szép szemek kedvéért, hiúságból, muló gyönyörűség kedvéért prolongálta a komoly terveket.

Eppen úgy mint mi! S éppen ezért fogunk mi is éppen úgy járni, mint ő.

követelményeinek. Aradról 46 önkéntes állott a bizottság elé, harminczhárom letette e tisztí vizsgát, meg pedig négy jeles minősítéssel, a többi egyszerűen: A debreczeni önkéntesek elbukottai közül nyolczet szabadságot, kettőt pedig még egy évi szolgálatra utasítottak. Az önkéntesi vizsgát sikerrel állották ki a következők: Molnár Ernő, Koncz Dezső, Dr. Weinberger Sándor, Vettay Géza, Fischer Gyula, Balla Béla, Fránkl Henrik, Csapka Géza, Roth Kálmán, Katona Mihály, Kőlcsey Dezső és Farkas József.

— **Áthelyezés.** A király szeptember 23-án kelt legfelsőbb elhatározásával Dr. Udvary helyi Dezső drecseki k. járásbíróági albirónak a debreczeni kir. járásbíróshoz saját kérelmére leendő áthelyezését megengedte.

— **Bagályos betegség a gyermekek közt.** B gyermekek réme a vörhny és a vérhas ismét nagyobb mérvben lépett és különöse a külsőségeken szedi tizenkilenc az apró gyermekek közt. Két hét alatt tízkeze gyermek betegedett meg és közülök több már meg is halt.

— **Nyugalomba vonuló rendőrbiztos.** Egy köztisztviselőben álló derék képviselő válik meg a napokban a rendőrségtől, Kaderász Gábor polg. biztos vonul nyugalomba, ki 31 esztendő volt a város hűséges tisztviselője, miből 28 esztendőt töltött a rendőrségnél. Kollégái és ismerősei szerencse kívánatai kísérik a derék embert a jól megérdemelt nyugalomba.

— **Legtöbb adót fizetők.** Vecsay Imre tb. főjegyző, tanácsnok most dolgozik a legtöbb adót fizető városi bizottsági tagok 1900-ra érvényes névsorának összeállításán. Alapul az adóhivataltól megszerzett kimutatás szolgál. Ebben 180 olyan polgár nevét találjuk, a kinek állami egyenes adója meghaladja a 200 forintot. Minthogy pedig csak 93 virilista tagja van a közgyűlésnek, ezeknek, csak fele juthat be a városatyák sorába. Nem érdeklentek megjegyezni, hogy 1000 frton felül 24, 900—1000 frt közt 5, 800—900 frt közt 7, 700—800 frt közt 17, 600—700 frt közt 10, 500—600 frt közt 27, 400—500 frt közt 35, 300—400 frt közt 42, 200—300 frt közt pedig 23 egyén adózik Debreczenben. Nyolczszáz forintnál magasabb adót a következők fizetnek: Harstein Péter birtokos 5329.10, Sszstina Lajos kereskedő 2717.19, Vecsay Zoltán birtokos 2414.54, Simonffy Imre és Béla 2181.42, Rickl Géza kereskedő 1168.55, Áron Meksza kereskedő 1789.54, id. Csanak József kérekedő 1758.56, Kövesdi János birtokos 1698.16 Jámor Ferenc birtokos 1655.42, Kaszanyiczky Endre kereskedő 1531.47, Weichinger Károly kávéház tulajdonos 1490.11, Kardos László kereskedő 1414.72, Dragota Miklós birtokos 1411.90, Reichmann Ármín éallalkozó 1404.93, Biedermann József kereskedő 1237.36, ifj. Csanak József kereskedő 1247.69, Horváth István birtokos 1075.75 Gyórfy Aladár kereskedő 1074.41, stb.

— **Uj ügyvéd.** A helybeli hírlapírók egyik tehetséges tagja, dr. Király Péter közelebb tette le az ügyvédi vizsgát fényes sikerrel s városunkban telepedik le, a miről a következő körlevélben ad értesítést: „Szives tudomására hozom, hogy helyben, Szent-Anna-utca 5. sz. a. (Gondy-ház) ügyvédi irodát nyitottam. Teljes tisztelettel Dr. Király Péter, ügyvéd.“ Ajánljuk az ügyes-bajos felek szives jóindulatába.

— **Üzlethely változtatás.** Váray József előnyösen ismert kereskedő üzleti helyiségét megváltoztatván, arról a következő sorokban értesíti a közönséget: „Van szerencsém a t. közönség szives tudomására hozni, hogy a Kossuth-utcán 3 év óta saját kezelésem alatt állott fűszer- és csemege üzletemet a mai napon a városi bérház Simonffy- és piacz-utcai sarok helyiségébe helyeztem át s azt V á r a y J ó z s e f törvényszékileg bejegyzett cégem alatt szolid elv és alapon tovább folytatom.

Hálás köszönetet mondok minden tisztelt vevőimnek, kik megtisztelő bizalmukkal üzletemet eddig is pártfogolni voltak szivesek s ez alkalommal nagyon kérem ezen jó indulatot részemre továbbra is gyakorolni. — Üzletemet ma megnagyobbitva, friss és legjobb árukkal, — újabb cikkek bevezetésével gyarapítva azon kérésnek adok kifejezést, hogy megtisztelő bizalmát és pártfogását reám ruháznai sziveskedjék. Magamat szives figyelmébe ajánlva vagyok kiváló tisztelettel: V á r a y J ó z s e f.

— **Köszönet nyilvánítás.** A magyar protestáns irodalmi társaságunk f. évi szept. 20-án városunkban tartott nagygyűlése alkalmából az elszállásolás költségeinek fedezésére utólag kezünkhez befolytak a következő szives adományok u: m: Csurka János nyug. városi tanácsnok úrtól lelkes sorok kíséretében 6 korona, Komlósy Miklós ker. és iparkamarai s. fogalmazó úrtól 2 korona, melyért fogadják az illetők a bizottság őszinte köszönetét. Ez összeggel együtt összesen 419 koronával járult városunk lelkes közönsége az elszállásolás költségeihez. Oláh Károly tanácsnok az elszállásolási biz. elnöke.

— **Dalestély.** A munkásegylet ma, szombaton eate tartja meg bizonyára nagy érdeklődés mellett dalestélyét a Margit fürdő dísztermében.

— **Kinevezés.** A debreczeni kir. itélőtábla elnöke Gergely György nagybányai lakos végzett joghallgatót a debreczeni kir. itélőtábla kerületébe díjtalan joggyakornokká nevezte ki.

— **Egy 70 éves leány halála.** Tegnap délelőtt Pásztor Mari 70 éves aggleányt halva találta piac-utczai lakásán. Az esetről értesítettek a rendőrséget, honnan azonnal intézkedtek, hogy a hirtelen elhunyt női hullát a közkörházba szállítsák. A vizsgálat kiderítette, hogy az agg nő halálát hosszas betegség után szívszélhűdés okozta.

— **Hová menjünk színház után étkezni?** Sok embernek okoz ez fejtörést. Színház után sokan friss vacsorához vannak szokva s ez Debreczenben csak kevés helyen kapható. Évek óta tudjuk azt, hogy az „Angol királylány“ szálloda éttermében színház után is mindenkor frissen készült izletes ételeket nagy választékkal találunk. A tulajdonos Hauer Eertalan éttermeit ez lden is pazarul feldíszítette és mindenféle kényelemmel ujjonnan berendezte; az ő mindenre kiterjedő figyelmével legjobb hírnevű konyhája és kiváló gonddal kezelte borairaival el is érte törekvéseinek czélját, mert az ő étterme az, mely ugy a helybeli, mint a vidékről ide utazott intelligens közönség találkozó helye, már annyival is inkább, mert a közönség nála nemcsak hogy minden elképzelhető gonddal és figyelemmel lesz kiszolgálva, de szórakozhatik is feleségesen az „Angol királylány“ szállodában egyik nap a Magyarai testvérek, másik nap a Rácz Károly kitűnő zenéje mellett.

— **Szálloda „Debreczen városához“** Az ezen nív alatt régen ismert és kedvelt vendéglő házában, a városházzal szemben, Németh András az egész emeletet szállodává alakította át Tizenkét kiváló csinnal és izlésel berendezett szoba áll a közönség rendelkezésére. Egyik szebb, barátságosabb, mint a másik. Ezek közül 5 a főpiaczra nyílik, a város legélénkebb, legnagyobb forgalmu pontjára. A szobák árai mérsékelték. A szálloda már fekvésénél fogva is igen kényelmes, mert onnan a városunk minden része könnyen megközelíthető s ha még az ambíciózus, mozgókonya szállodatulajdonos riadoure kiterjedő figyelmeségét, kitűnő konyháját, tiszta jó italait megemlítjük, — bátran állíthatjuk, hogy nála mindenki igen jól fogja magát érezni s szállodája a legélénkebbek egyike lesz.

— **Isteniszteletek.** Vasárnap szeptemb. 24-én az ev. ref. templomokban az isteniszteletek a következő rendben tartanak: a nagytemplomban Birta József s. lelkész. A kistemplomban Csutoros Albert s. lelkész. Kossuth-utczai templomban Mitrovics Gyula lelkész. Ispóty templomban K. Tóth Kálmán lelkész.

Színház.

— **Vizsgálat a színházban.** A sziniévad megnyitása előtt tegnap tuzrendőri vizsgálatot tartottak a színházban. A vizsgálatot Körner Adolf tanácsnok elnökle alatt Boczkó Sámuel rendőrfőkapitány, Aczél Géza főmérnök, Pubiig Ernő h. tűzoltó parancsnok és Tikos Imre mérnök tartották. Néhány apróbb, gyorsan pótolható hibán kívül minden rendben találtak.

— **Heti műsor:** Vasárnap, október 1-én két előadás: délután 3 órakor A fekete rigó. Népszimű 3 felvonásban. Irta Géczy István, este 7 és fél órakor bérletszünetben, ujdonságul először Dr. Szeleburdi. Énekes bohózat 3 felvonásban. Irta Dr. Guthi Soma és Hegedűs Gyula. Hétfőn, okt. 2-án bérlet 1. szám „A“ másodsor Dr. Szeleburdi. Kedden okt. 3-án bérlet 2. szám „B“ A Gésák, vagy Egy japán teaház története. Angol énekes játék 3 felvonásban. Szerdán, okt. 4-ikéu bérlet 3. szám „C“ A Gyurkovics leányok. Bohózatos álókép 4 szakaszban. Irta Herczeg Ferenc. Csütörtökön, okt. 5-én bérlet 4. szám „A“ Parasztbeccület. Opera 1 felvonásban. Zonéjét szerzette Mascagni Péter. Ezt megelőzi, mint ujdonság Robinzonok. Vigjáték 1 felvonásban. Irta Makai Emil. Pénteken, okt. 6-án az aradi vértanuk halálának gyásznapján, bérlet 5. szám „B“ Két szerelem. Szombaton, okt. 7-én bérlet 6. szám „C“ A király házasodik. Történeli vigjáték 3 felvonásban. Irta Tóth Kálmán Vasárnap, okt. 8-án két előadás: délután 3 órakor Lumpáczius Vagabundusz. vagy A három jó madár. Tündéres bohózat 3 felvonásban, este 7 és fél órakor bérletszünetben ujdonságul először Egyiptom gyöngye. Bohózatos operette 3, felvonásban. Irta Heltai Jenő. Zenét szerzette Forray Miklós.

Irodalom és művészet.

— **Az utolsó negyedév.** Október elsejével kezdődik az utolsó negyedév és ez az idő a legalkalmasabb arra, hogy az olvasóközönség téli szórakozásairól gondoskodjék. Mert nem kis dolog, hogy az ember olyan ujságot járasson magának, a melyben mindig örömet találja ő is és családja is.

Egy ilyen ujságot ajánlunk most olvasóink figyelmébe, a melyet különben is Magyarország minden olvasója ismer, mert hisz legnépszerűbb és legdiversebb szépirodalmi lapjáról az „Ország Világ“ról van itt szó. Ez az ujság most níz előfizetést az utolsó negyedévre azzal az igérettel, hogy a régi szeretettel fogja szolgálni mindinkább szaporodó előfizetőit. Minden számában a jövőben is képekben és írásban befogja mutatni a hét aktuális eseményeit, szerkesztősége, melynek élén a kiváló költő Várady Antal áll, szépirodalmi dolgozatokkal, gazdagítja az ujságot, kéthetenként zenezámokknl és állandó képes regénymelléklettel is kedveskedik olvasóinak. Ezeken kívül, a ki most előfizet Karácsonyra díjtalanul megkapja az „Ország Világ“ Karácsonyi Almanachját, mely díszül fog válni az könyvtárának. Az „Ország Világ“ előfizetési ára októbertől januárig 2 frt, a kiadóhivatal, mely Hold utca 7. sz. a, van, mutatványszámot kívánatra ingyen küld.

* **A boldogság titka.** Végre, hosszú kutatás után, most a tizenkilencedik század végén bukkantak rá a boldogság titkára, A megfejtője egy magyar ember, a ki bizonyára örök dicsőséget szerez nevének és milliók áldását érdemli ki, mert hiszen kétségbevonhatlanul kísérletek alapján konstátálta, hogy az ő módszere segítségével mindenki boldog lehet. A szegény, a beteg, a csalódott szerelmes, a megcsalt férj, a vén leány, bármily elkeseredett és világos embergyűlölő is. A nagy és a biztos boldogságnak a megszerzése rendkívül egyszerű módon történik. Abból áll, hogy a boldogság után sóvárgó előves egy postatálványt s a „Mátyás-Diák“ -ra előfizet. A „Mátyás-Diák“ Magyarország legerterjedtebb és legmulatságosabb élcslapja. Minden számát 25—30 karrikatura tarkítja, pompás ssöveg kíséretében. Adomák, mókák, ötletek, találó mondások, vig elbeszélések, kacagató történetek gazdag tárháza minden egyes szám. Előfizetési ára negyedévre 1 frt 50 kr, s az előfizetés minden időben megkezdhető. Kiadóhivatala (a mely mutatványszámot kézségesen küld) Budapest, Sarkanytus utca 3. szám alatt van.

* **Párisi divat.** Most közeledik befejezéséhez V. évfolyam. Ez idő elég volt arra, hogy a magyar divaslapok hölgyközönségével megismeresse, azt az óriási különbséget, mely a valódi hamisítatlan eleganciájú párisi izlés és a Berlinen, Bécsen keresztül, hozzánk importált dolgok között van. A „Párisi Divat“ olvasói nálunk, a vidéken is ugy tudnak öltözködni, mint a valódi „parisienne“ vagyis választékosan, előnyösen, finom érzéssel, éredetien és mindezt kevés költsékezéssel, a mire szintén a „Párisi divat“ segíti reá olvasóit. Hogy ez így van, annak bizonyosságul elég, ha csak röviden felsoroljuk azon előnyöket, melyeket a „Párisi Divat“ nyújt olvasóinak: fénykép után készült ábrák a párisi első czégek mintaruháiról, ezeken bő magyarázat, szabásrajzok a párisi szabóktól, divat-sürgönyök londoni és párisi levelezők tollából: ábrák a kézimunka, butorzat, asztalterítés, lakádszítés köréből. — Az összes cikkek kívül a szerkesztői posta is azt a czélt szolgálja, hogy a hölgyeknek mindenre nézve megadható legyen a legteljesebb fölvilágosítás. Minden számhoz regény melléklet van. A „Párisi Divat“ előfizetési ára egész évre 8 frt, félévre 4 frt, negyedévre 2 frt; A „Pesti Hírlap“-pal napilappal együtt egész évre 18 frt, félévre 9 frt, negyedévre 4 frt 50 kr. Mutatvány számot kézséggel küld a kiadóhivatal. (Budapest, V. Váci-körút 78)

* **Sipulusz lapja „Kakas Márton“** a következő levelet írta előfizetőinek:

Igen tisztelt Hívőim!

Önt talán megfogja lepni, de mégis kijelentjék, hogy ön a *Kakas Márton* nagyon kedveli. Miből következtetjük ezt? Abból, hogy járátja. Miért nem járátja Ön a *Házi Szörnyasaink* című tyukásati lapot? Mert nem kedveli. S miért járátja a *Kakast*? Mert kedveli. Hiába is tagadja, a logika törvényei megczáfolják.

Megnyugtattuk Önt: igen jó társaságban van. Előfizetőink Magyarország java intelligenciájából kerülnek ki. Csak egy van köztük, a ki irui-olvasni nem tud s a kinek édpén ezért drágábban vdjuk a lapot. Tévedés azonban azt hinni, hogy előfizetőink száma vetekszik a *New-York Herald* előfizetőinek maszszájával. Lapunk előfizetőinek száma a *Filozófiai Szemle* és a *Times* előfizetőinek száma közt foglal helyett. Hogy melyikhez áll közelebb, az hivatalos titok, melyet csak a hadbírósnágnak vagyunk hajlandók elárulni.

Hogy a művelt nyugat vicclapjaival lépést tarthassunk, két ut mutatkozni vagy ölemkljük az előfizetési forintok számát, vagy főlemeljük az előfizetőv számát. Az előbbeni módtól — mely egyik szaklatos elvünk szegreakasztását elentené, — előre is visszabardzattunk, a második módtól azonban Ön ne borzadjon vissza, oh kedvelt Hívőim!

Az előfizetők megduplázása ugy: nis az ön kezébe van tetéve.

— Hogyan? mondja ön.

— Igen! mondjuk mi.

Ha ön ismeretségének tág köréből a *Kakas Márton*nak csak egy előfizetőt szerez, két hét alatt meg van a ouplája mai előfizetőinknek.

Tessék ügyelni: *Nem többet, csak egyet!* Ha kettőt küldene, el se fogadják. Ellenben az ön által szerzett új előfizető azonnal jogaiba lép, vagyis joga van tüstént maga mellé még egy utat szerezni és hozzánk beküldeni.

Tessék elhinni, hogy a világon a legkönnyebb dolog még egy előfizetőt szerezni. Külömben, ha nem hiszi, tessék megpróbálni.

S ha minden előfizetőnk megteszi ezt a szíveséget, akkor mi is abban a kellemes helyzetben leszünk, hogy egy nagy meglepetéssel fogunk szolgálni olvasóinknak, de ezt egyelőre nem árulhatjuk el, nehogy mások elkaparintsák előlünk.

Azon reményben, hogy Ön, Kedvelt Hívőnk az új évnegyedben, vagyis, másodmagával fog nálunk bekopegtatni,

maradunk kiváló tisztelettel

a „Kakas Márton“ szerkesztősége

Sipulusz.

CSARNOK.

Nászutazók.

— 1899. Szept. 18. —

Ne szóljatok bünös beszéddel.

Istentelenség itt a guny.

Mért rágódtok a hervadhatlan,

Az örökké zöld koszorun?...

Magatokhoz mért rántjátok le,

Ké mindnyájunk közt legnagyobb?

A ki felett örök ifjuság,

Örök poézis s fény ragyog...

... *Az a lány legyen százszor áldott,*

A ki lelkét ejtette meg;

A ki fényes napot varázsolt

A csendes, néma est felett.

Ne érje guny a nászok-nászat,

A sors választott öregét;

Ne sértsétek a legutolsó

De talán legcsodásb regét!...

A. E.

Mese a menyországból.

A „Debreczen-Nagyváradai Értesítő“ számára

Irta: Madaras Gyula.

A jóságos Urhoz, az égben deputációba mentek a dicsőült lelkek, engedné meg nekik, hogy lönözzenek egy kissé a földre. Az Ur azt tanácsolta, hogy ne tegyék azt, mert meglehet, hogy nagyon megalálják bánni; de mivel jóindulatu tanácsra a lelkek békétlenkedni kezdtek, intett az Ur és sz. Péter megindult; utána a többi lelkek. Nem sokára egy nagy ajtóhoz értek, mit sz. Péter egy nagy kulcsal kinyitott. Hát bizony nem ajtó volt az, hanem egy nagy ablak, a honnan megfigyelik az égből a földön lakó emberek viselt dolgait.

Csak ugy tolongtak mind az ablakhoz s néztek lefelé.

Este volt a földön éppen — halottak estéje. Volt öröm a lelkek közt, hogyne: ilyen szerencse! Megláthatják, ha síratják-e őket, ha ég-e mécs a sírjaikon.

Sok-sok temető látszott s fényárban uszott mind. És csakbamar meglelte mindegyik a maga sírját. „Nézzétek az enyém szinte égni látszik, anynyi rajta a láng.“ Sz. Péter csak hallgatta, hogy örvend neki s magában utána: „ne hagyta volna csak hátra egy nagy vagonot, akkor nem is látnád most a sirodát.“

A másik nem kiabál, csak néz, merőn vézi sírját s olyan fájdalommal, olyan szomoruvá válik az arca. Pedig sok, nagyon sok láng ég az ő sírján is, de a kit keres szeme, azt nem látja ott. Végre aztán meglátja a sok ember között a volt feleségét. „Hát nem már az asszony? Hát csak a síron ég már az ő emléke?“ ezt lesi a szegény lélek. És az asszony nincs egyedül, egy férfi karján jön a sírhoz. Hogy néz az a lélek ott fent, ki az a férfi ki az helyébe jött? És az asszony parancsot ad a szobaleánynak, hogy igazítsa meg a méceket, hogy épjenek jobban, iássák hogy ő mennyire szeretie az urat. — Olcsó, potom olcsó a mécses!

A harmadik lélek csak kaczag, de olyan síró kaczag az. Poéta volt a földön, híres volt a neve, magasztalták, dicsőítették s most sötét a sírja. Nem volt senkije a földön, de az övé volt, a szívében hordt az egész emberiséget. „Báráret-mindent“ s mindenkit, s egy pár év — tán a nevé sem tudják. A mellette levő lélek is kaczagott, kacagta a poetát.

„Ugy-e mondtam már a földön is, hogy nem ér a dicsőség semmit, ha nincs belőle haszon. Lehetnél volna gazdag a földön, csak tehetséged a más szekerét kellett volna tolnod, meg kellett volna látnod a pénzt is s ma olyan díszes volna a sírod mint az enyém. Vagy nem a pénz-e a földi minden? Lásd én pénztért is éltem a földön s mikor meghaltam, három hasábos cikkel emlékeztek meg a lapok rólam, a félváros ott volt a temetésemen, hat pap temetett, hat pap imádkozott érttem s misét mondtak a lelki üdvösségemért, — mert hagytam reá pénzt. Szerencse, hogy az Atya Ur Isten semmibe sem vessi a pénztért mondott misét a pénztért ledarált imádságot; hiszen ha úgy lenne: pénztért még a menyország is meg volna szerezhető.

A poeta csak a fejét rázta. Nem úgy van az testvér! Az én sírom sötét, de legalább az igazat mutatja s nem hazudik a világnak.

Te a pénztért éltél a földön, de azért igaz voltál. Pénzt szerztél — az igaz, hogy becsületos uton, hisz másképp nem lehetnél itt, — de nem üdvözölhél csak az égben.

Én nem hagytam hátra semmit, de megkedtem már az örök életet a földön. A lelkemben, a lelkemmel éltem, az én belső világomat láttam csak, abban gyönyörködtem, csak úgy mint itt. Hogy el feledtek?! Igen rosszul esik, fáj, de ez a fájdalom hibája, büne a lelkemnek itt is, mert elárulja, hogy önző, hogy önmagát szerető. Mert a hírnév után való vágyás; mit számítve néha ambícióznak is neveznek, nem egyéb, mint a lélek egoizmusa.

Még tovább is beszélt volna a poeta lélek, ha egy másik lélek bele nem vág szavába:

Nézzétek az én síromon csak egy pár kis gyetya ég, de azért milyen fényesnek látszik az ide. Én sem hagytam hátra vagyont, csak szeretetet. Szerettem én is az egész világot, annyira szerettem, hogy családot alapítottam benne, hogy legyenek gyermekeim, kik örököljék tőlem a szeretetet. Igen a szeretetet! Ugy neveltem őket, hogy mindig, mindenkit szeressenek s az eredmény az lett, hogy engem szerettek végre jobban. Nézzétek, ott imádkoznak sírom mellett most is és siratnak engemet.

Még több lélek is beszélt volna, de szent Péter már félt, hogy az Ur figyelme erre fordul s lesz mit hallgatnia tőle azért az ablakot bezárta.

A lelkek ismét szét oszlottak a nagy menyországban s azt beszélték a többi lelkeknek, hogy még csak igaz az: hogy nem jó onnan a földre letekinteni.

Kiadótulajdonos: **Zicherman Herman.**

NYILTÉR.

Báli selyem 45 krtól

14 frt. 64 kr méterenként — valamint fekete, fehér és színes **Henneberg-selyem** 45 krtól 14 frt 65 krig méterenként — a legdívatosabb szövés, szín és mintázatban. **Privát-fogyasztóknak** postabér- és vámmentesen, valamint házhoz szállítva, — mintákat pedig postafordultával küldenek,

HENNEBERG G. selyemgyárai (cs. és k. udvari szállító) **ZÜRICHBEN.** — Magyar levelezés. — Svájcba kétszeres levélbélyeg ragasztandó.

119 darab

fél éves szőke malacz

eladó.

Értekezhetni **Teleki Kálmánnal**

(1-3) **Zilahon.**

Chocolat

SUCHARD

Cacao

Mindenütt kapható.

Vesebajoknál, a húgyhólyag bántalmainál és köszvénynél, az emésztési és lélegzési szervek hurutainál, a **Lithion-forrás**

Salvator

külön sikerral használtatik. E forrás kiváló tulajdonságai:

Húgyhajtó hatása.

Vasmentes. Kellemes ízű.

Könnyen emészthető.

Első rangu gyógyvíz és diatetikus ital.

Számos orvosi tekintélyek által különösen oly egyéneknek ajánlva, a kik ülő életmódjuk folytán **arany res bántalmakban, hasi pozsgá, máj- és vese izgatási** tünetenyekben vagy **húg, savas vese-homok** és **vesekövek** képződésében szenvednek.

Kapható ásványvízkereskedésekben és gyógyszerárakban.

A **Salvator-forrás** igazgatósága **Eperjesen.**

298. szám.

Az ISTVÁN gőzmalom-társulat
ÖRLEMÉNYEINEK
ARJEGYZÉKE

Az 1887. április hó 18-án Budapesten tartott általános malomgyűlésen megállapított s 1887. jun. 1-én életbe lépett eladási, fizetési és szállítási módokatokra vonatkozó egyezmények szerint

Szám	Kötelezettség és engedmény nélkül készpénzfizetés mellett. Zsákkal együtt	100 kiló		Zsákonként 85 kilogr.
		frt	kr	
A.	Asztali dara nagyszemű.	15	20	
B.	Szinte aprószemű.	14	60	
0	Királyliszt	14	60	
1	Lángliszt kivonat	14	—	
2	Elsőrendű zsemlyelisz	13	40	
3	Zsemlyelisz	12	80	
4	Elsőrendű kenyérlisz	12	20	
5	Közép kenyérlisz	11	60	
6	Kenyérlisz	10	80	
7	Barna kenyérlisz	9	—	
8	Takarmányliszt	5	60	
11	Finom korpa zsákkal	4	20	
11	„ „ „ zsák nélkül	—	—	
12	Durva korpa zsákkal	4	—	
12	„ „ „ zsák nélkül	—	—	
	Csirke búza zsák nélkül	—	—	

A zsákok súlytartalma, — teljsúlyt tisztasúly-nak vévo. (1-?)
A. B. 0-6. számig 85 F.16.
7. és 8. szám 70 „
11. 12. 50 „
Debreczen, 1899. szeptember 29.

Lahmann orvosdoktor

Arjegyeket ingyen és bérmentve. Hattárakat megvonom.

alsóruházata.

Valódi csak ezzel a védőjeggyel.

Orvosi előkelőségek legjobban ajánlják e legegészségesebb és legjobb fehérneműt.

Nem ugrik össze. Nem csomósodik. A bőrt nem izgatja. Tartósságát és selyempuhaságát mindig megtartja. Bármely időszakban a legkellemebb visel. — Sokkal olcsóbb mint a gypju-fehérnemű. —

Egyedül engedélyezett gyár:

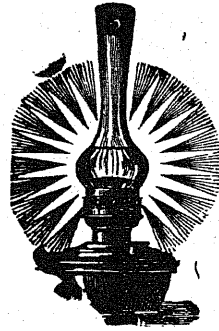
H. Heinzelmann, Bregenz
(Vorarlberg).

Főraktár: **BÉKÉS LAJOS** úrnál
Debreczenben.

Ifj. PÁJER JÓZSEF

porcellán-, üveg-,
lámpa- és konyhaberendezés nagy raktára
DEBRECZENBEN.

ÜZLETHELYISÉG: FŐPIACZ, KOSSUTH-UTCZA SARKÁN.

Van szerencsém, úgy a helybeli, mint a vidéki nagyérdemű közönség becses tudomására juttatni, hogy az idény beálltával dusan összeállított lámpa raktárt rendeztem be.

Tartok raktáron minden jóhírnévű és gyártmányú

álló és függő lámpákat

a legjobb égőkkel egész gyári áron, ugymint **Dittmár-féle nap, kometten, bahu, dupla és 30-40 gyertya lángú meteor-égőkkel**, melyekkel eladás előtt mindig kipróbálva szolgálók.

Tartok raktáron igen finom szövésű **kanócokat, lámpaollókat**

lámpaüveg keféket, petróleum kannákat s minden egyes lámpa részeket.

Ajánlom továbbá gazdagon berendezett raktáramat, u. m.:

ét-, thea-, kávé-, mocca-, mosdó- és üvegkészleteimet

francia, angol s több hazai kivitelben igen jutányos áron.

Berndorfi evőeszközöket, dísztárgyakat, úgy chinaezüst, mint alpaccában árjegyzék szerint, továbbá csont- és fanyelű asztali és dessert késeket, mosdó asztalokat minden kivitelben.

Szabadiszítéshez nagyválasztékban szolgálhatok **majolika és terakotta vázákat és korsókat, ugyszintén faldíszeket és szobrokat** minden nagyságban.

Ajánlom továbbá az abaujmegyei majolika gyár szép kivitelű áruk bizományi raktárát, mely gyártmányból dusan el vagyok látva. Konyhaberendezéshez minden ahhoz való kellékekkel a legolcsóbb árak mellett szolgálhatok.

Menyasszonyi kelengye bevásárlásnál kamatot engedményezek. — Vidékre csomagoló ládát nem számítok. — Vidéki megrendelésekre a csomagolásnál a legnagyobb gond fordítatik, az uton történendő esetleges kárért felelősséget vállalok.

Kiváló tisztelettel

Ifj. PÁJER JÓZSEF.

(109.) 1-12.

Alapítva 1782.

KONTSEK GÉZA

előbb **Gaszner Károly** fűszer-, csemege-, bor-, ásványvíz- és magkereskedése

DEBRECZEN, Kossuth-utca 11.

A földművelésügyi m. kir. minisztérium felügyelete és a magyar bortermelői orsz. szövetségének vezetése alatt álló

m. kir. országos központi mintapinóze

BORAINAK

főraktára

== Debreczen és vidéke részére. ==

Hazánk összes kiválóbb borvidékének, eredeti palackozott asztali-, pecsenye-, csemege- és győgyborai óriási választékban és feltétlen természetesen minőségben állandóan kaphatók.

Magyarországon mely e szakmában az ország legrégebbi üzletei közé tartozik, mindenkor a legjobb megozadásági-, konyhakerti- s erfurti virágmagvak fajtáza s csiraképes minőségben kaphatók.

Nem bizományi raktár, hanem direkt összeköttetések a continens első magtermelőivel. **Arjegyekkel kívánatra készséggel bérmentve szolgálók.**

KLEIN TESTVÉREK ELSŐ KÖZVETITŐ ÉS TUDAKOZÓ INTÉZETE.

Gróf Dégenfeld-tér 3. sz. (ezelőtt Rózsa-tér).

156-dik számú telefon állomás.

Kereskedő segéd helyben tanult, fűszer vegyes szakmában jártas, — csinos külsővel — alkalmazást keres.

Nevelő fiú 16 éves IV. gymnásiumot végzett alkalmazást keres. (509)

Fölkéretnek mindazon földbirtokosok, kiknek földjük volna **kiadó esetleg eladó, hogy azokat közvetítő intézetemben előjegyeztetni sziveskedjenek.**

Fényirdába tisztességes tanulónak való fiú felvétetik. 505

Pénzbeszedő fiatalember 1000 frt. kautióval állomást keres. 513.

Fürdő kiadó. Egy 26 ezer lakossal bíró városban jó menetű **gőz és kád** fürdőmulatóhelylyel, vendéglős és italméresi joggal kedvező feltételek mellett kiadó. — Értekezhetni Klein testvérek tudakozó intézetében.

Széchenyi utcán egy szép különálló 5 szobás lakás a hozzátartozókkal együtt november 1-től kiadó. 510.

Ujostásu tanyaföld 32 holo 1005 □ öl közel debreczen városához eladó, esetleg bérbeadó. — Értekezhetni Klein testvérek tudakozó intézetében. 511.

Kiadó föld. A F.-Józsa község határában 28 1/2 kat. hold elsőrendű szántóföld és kaszáló egy vagy több évre haszonbérbe kiadó. 500.

Kertészet első rendű, régen fennálló, összes berendezéssel vagy a nélkül szabad kézből eladó. — Értekezhetni irodám-ban. 506.

Eladó ház czuczai földdel Darabos-utcán, melynek tiszta jövedelme 650 frt. tartott ára csak 9500 frt. 496.

Eladó tanyaföld gazdasági épületekkel 1 hold szőlővel a Diószegi-út mellett. Értekezhetni irodám-ban. 508.

Eladó ház bormérő joggal a Csapó-utcai részen, mely áll 5 szoba, 2 konyha, kamara és a hozzátartozókból. Értekezhetni Klein testvérek intézetében. 511.

Üzlet helyiség különösen rőfős üzletnek alkalmas B.-ujvárosban, mellék-szobával kiadó. 513.

Fűszer — rőfős üzlet egy vidkki városban — jó forgalmu — átadatik. 512.

Az ezen rovatokban közlötték iránt felvilágosítást ad s egy ily közlemény 2 kr előleges lefizetés mellett, felvesz és közlétesz.